

աւած, ամենէն մօտեցնելու կենսական, որովհետեւ մուծի մէջ կենսան է. մշտական պայքար մը մտնելով գիշերներով, փակ երկնքին թանձր սեւութեան տակ, ցուրտ հովերուն կատաղութեան մէջ, սեղանը ջուրներուն վրայ երկարատեւ թափառումները՝ փայտի չափազանց կտորի մը վրայ, ինչ գոյութիւն: Եւ ինչ գիշերային գիշերն, ուր առանց մնաք բարովի մեղմած ծովի մարդը, հեռու իր սիրածներէն որոնք աչքին կուրան եւ կ'ազօթեն, ծովին վայրի կ'ապնեցնեն մէջ թաւալելով, կը նվազի լուսնու մեծը, մուծին անհուն մեղմութեան մէջ:

Ժպտուն մաքուր երկնքին տակ, ուր բամբակ ամպիկներ պղտիկ հովի մը թռչանաճոյքին համեմատ կը գոգուն ու կը տարածուին, ծովը կը ծփծփայ, իր կապտաւառ պակնեցուն ոտտառումին մէջ զուարթ ու գեղեցիկ: Եւ ջուրերը, որոնց շրթունքները փրփուրի բարակ շերտերով կը ճնշուին, կուգան, գգունըներու ամենէն անդունդին ու հեղեղական նովը, իրենց զով թեւերուն մէջ պարուրելով զայն ու փայփայել, ու երկայն ասան, իր պատառած որը լողող գազանի հանդարտ հեղեղութեամբ մը, մեղմիկ մեղմիկ կը լզեն այն լաթի ու միտի զըզուելի կոյտը որ մարդ մը էր ատենօք: Խեղճ ամէն խելակ, ճուրղոյ մարդ պիտի չլիայ, որովհետեւ, մէկը, ճուրղոյնիդ անգամ, պիտի ճեղ չճանչնայ այդ քարշանքի ծպտումին տակէն զոր մարդ ճեղի հազոցներ է:

Անոնք զոր կը սիրէիր, հեռուն, խոզեղ հիւղելովդ մէջ, երկար ատեն պիտի սպասեն ճուրղոյն: Բաղդաւոր նորէն, որ ջուրերը ճեղ ցամաքի մօտ են նստել: Ուրիշները, ծովին յօցնած, պիտի հանգչին հողին մէջ. ու վրայ նշան մը անկուր թերեւ, որ աղօթքի կեցնէ անցնողները:

2

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՒ

ՌՈՒՄԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Լիպպովն, Պալմիրի ծովու ոռոտակն մեծ նաւահանգիստն ուր որ դերմանակն վաճառատները դարեցուցած են իրենց գործառնութիւնները: Նաւահանգիստը պարպէ եւ բոլոր գերմանական շոգեհանները որ հոն կ'երթան, առանց ապահովելու ցամաք հասնելու ետ կը դառնան: Միւս կողմէն Ռումինոյ երկաթուղիներու նախարարութեան մէկ հրամանին համաձայն՝ ոռոտակն դիմերուն համար պէտք եղած նիւթերէն առկէ ետքը չը պիտի հայթայթուի գերմանական գործարաններէն որք մասնաձեւեր ունին Ռումինոյ մէջ:

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Իսպանոյ նախարարական շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ Պ. Ճիւրիթի 8-10 միլիոնի խնայողութիւն մը պիտի առաջարկէ դառնալու նախարարութեանց պիւտճէներէն: Այս խնայողութիւնները պիտի ըլլան եւլման, Գանձային եւ ներքին գործերու նախարարութիւններէն: Պատերազմական եւ կրթական նախարարութեանց պիւտճէն մէջ ու եւ փոփոխութիւն չպիտի ներմուծուի: Իսկ ծովային նախարարութիւնը յաւելուածական վարկ մը պիտի պահանջէ եղբոր Տաբենտի մարտիանց համար:

Պ. Ճիւրիթի իր պաշտօնակիցներուն իմացուց թէ տուրքերու բարեփոխութեան մասին կատարել համաձայնութիւն կայ: Սեպտեմբերի առաջին օրը կառավարութիւնը շրջաբերութեան պիտի հանէ մէկ ֆրանկոս տոմսերուն առաջին 10 միլիոնը:

Կառավարութիւնը հրաւիրած է Միջերկրականի ոռոտ նաւատորմը խորհրդի ձգելու խաղաղական նաւահանգիստ մը մէջ, իտալիա կ'ուզէ հանդիսատար երեւնայ Ռումինոյ նկատմամբ:

Ա ի Ս Ր Ի Ա

Պաշտարէշի մը ծանուցանելով թէ քանի մը օրէ ի վեր շատ կը խոսուի այն բանակցութեանց վրայ որոց իր թէ ան պաշտօն կերպով ձեռնարկած է եղբոր, անցաւ տարուան վերջերը, Ռիւմբի աւտո մարդ մը, նախկին խաղաղական Ռումինոյ լաւի մը անձնակազմութեան հետ համաձայնութիւն մը գործարկու: Համար Յրանալի, Հիւսիսային եւ Ռումինոյ միջեւ, Պաշտարէշի օրութիւնը մը կը յիշատակէ երկաթեղեղ խոսակցութիւն մը զոր Ռիւմբի անձնակազմէն եղբոր ոռոտ դորտար Բիւրէշի հետ որ աղջեցիկ մէկ անգամն է Բեղրպուրի բարեգործական այլա ընկերութեան:

Հունգարիոյ խորհրդարանին անկուր կուսակցութեան երաժիշտն Բազմանտի նամակ մը հրատարակելով այս օրերս կը յայտարարէ թէ ինքն ալ, Գարիբի կոմսին պէս, ընաւ չէ ծածկած իր հակակուրթիւնը Երբեք Նիդալակցութեան մասին:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Անգլիոյ Տիւրն կոմսութեան էքսթէրի դատարանը իր տեսակին մէջ նորորինակ վճիռ մը տուաւ վերջերս: Դեռատի աղջիկ մը, բաւական տարեկան, Օրվայօլթի Մապէլ, հասցուցաւ ու տուաւ իր պահանջը իր հայրենակից Պ. Ճորձէնքէն, որովհետեւ այս վերջինը խոստանալէն ետքը մերժած էր ամուսնանալ իրեն հետ: Պ. Ճորձէնքէն 76 տարեկան է:

Բայց եւ այնպէս անգլիական դատարանը դարձեալ խիստ անօրինութիւն մը ըրած է, դատապարտելով ծերունին 10 հազար ֆրանք վճարելու իր զոհին:

ՕՐՈՒԱՆ ՆԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Հոնտոն, 16 օգոստոս.

Երեւոյթականական ժողովին մէջ Պ. Կլաւսթոն յայտարարեց թէ անկարելի է Անգլիա մտցուած հանքածուխին վրայ մաքսաւորել զինք, որովհետեւ Գերմանիոյ հետ կ'ընտան առեւտրական դաշինակները թոյլ չտար այդպիսի անօրինութիւն մը:

Բարիք, 16 օգոստոս.

Զօրավար Տասա ծովու վրայ պիտի բանայ նախարարարական հրամանները պարունակող կնքեալ նամակը ի մասին Տասմէի նոր արշաւանքին, որ տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբերի մէջ:

Բերլին, 16 օգոստոս.

Բորքուր ոռոտակն ընդհանուր հիւպատոսութիւնը, Կենտրոնի, Տիւրպէլերի, Բալթիկի եւ Լիւթիանի հիւպատոսութիւնները եւ Զօրային դեր-հիւպատոսութիւնը շնչուցան:

ԷՆԿԻՐԻԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՁԻՒ

(Շք. Երեւն Երեւն)

Միւս տեղեկագիրն ալ միեւնոյն թեւակաւ կը կրէր եւ տեղոյն երեւելներէն Հաֆը Աղապաթ Շէյխ Իպրահիմ հետեւակ զօրքերու հարկաւորաց Մադհար եւ ոստիկանութեան պաշտօնակա ինչիլ ջալիլ շիրէքի: Պարունակութիւնն էր թէ իմացուելով որ Կեսարացի Ալաճաճեան Կարապետ կը պատկանի այն ընկերութեան, որ կազմուած է օսմ. կառավարութեան երկիրներէ մէկ մասը տեղութեան վարչական անշտակով անկախ վարչութիւն մը կազմելու ցնդական դադարելով յեղափոխութիւն յարուցանելու, հպատակ ժողովուրդը խաբելու եւ իրենց իշտակները գաղափարներուն չհամակերպող հաւատարմի հպատակներու դէմ ամեն չարքանք գործելու եւ որ այդ կարգի խռովարարական արդիւններու ձեռնարկած է եւ իմացուելով որ ամբողջ տան մէջ իշտակար թուղթեր կան, անոր՝ Պէօլիք Օտունը թաղը գտնուած 18 թիւ տունը դաջեր են նոյն թուականին եւ յետ խռովարկութեան խռովարարական ընկերութեան անտանց ցանկը պարունակող տետրակ մը գտնելով, պահարանի մը մէջ դրել, կնքել եւ գրաւել են:

Երբորդ տեղեկագիրը 28 յունուար 1308 թուականը կը կրէր եւ առեւտրական դատարանին նախագահ Շապան Էֆենտի, Հանրային Պարտքի վարչութեան տնօրէն Օսման Էֆենտի, տեղւոյն երեւելներէն Ֆէյզիպաթ Նազիֆ Պէօլիք Էֆենտիներուն եւ հարկաւորական Մահմետ աղայի եւ Էֆենտի գիւղացի Տէրվիլ ու Մէհմետ աղաներու կը նիւնել: Պարունակութիւնն էր թէ լրանելով որ վերոյիշեալ ընկերութեան պատկանող Էֆենտի Ճիւլանեան Մարտիրոսի տոյն գիւղը 22 թիւ տունը մէջ իշտակար նիւթեր ու թուղթեր կան, յետ խռովարարկութեան գտնուել է հայերէն քարաւս մը, բազմաթիւ Հնչակեան լրագրեր, լրանակար մը եւ ընկերութեան տետրակ մը որք գրաւուել են:

Ռաշտի յոյց տուեցան Արարոնեան ընկերութեան կանոնագիր մը, ձեռնարկեան տպարանին մէջ պատրաստուած տետրակ մը, Հնչակեան լրագրեր, արհեստական յառաջդիւթեան յատուկ տետրակ մը, նամակ մը, բանախօսութիւն պարունակող թուղթ մը եւ երեք թեւեթիլ Օսմանիներ, որոց մէկ գրուած է միւսը՝ պարապ, որք կը գտնուէին Տէրվիլի վաճառք գրաւուելով թուղթերու եւ նիւթերու մէջ: Ռաշտի ըսաւ թէ

այդ թեւեթիլ Օսմանիները բաց անցաւ գրով մը իրեն տուած էր Կէմալիյի Ժուրայր կամ ուրիշ անուամբ Գալուստ ի հարկին գործածելու համար: Թէ արհեստի վերաբերեալ տետրակն ու Հնչակեան լրագրերն իրենն էին եւ թէ կ'ընէին մէջ իւր գրքերու ու թուղթերու մէջէն Հնչակ լրագրի միջոցաւ հրատարակուած ուրիշ տետրակ մը, Արարոնեան ընկերութեան կանոնագիր մը եւ անտետրագիր թուղթ մը գտնուած էին, սակայն ասոնք իրենք չէին այլ վաճառքի Դանիէլ վարդապետին կը վերաբերէին: Դանիէլ վարդապետ ըսաւ թէ այդ թուղթերուն բոլորն ալ Ռաշտիինն էին: Արարոնեան երեւել Գալուստ օղլու Աւետիս հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ՝ Դանիէլ վարդապետն հրամայով այդ թուղթերը գրաւեալ միւս նիւթերուն հետ անտուղթ մը մէջ յնելով պահած է, սակայն չէր գիտեր թէ ինչ բանք էին եւ որո՞ւ կը վերաբերէին: Այդ թուղթերու վաճառքեալ թարգմանութիւնները կարդացուելով հակցուեցաւ որ կանոնագիրը, տետրակն եւ Հնչակեան լրագրերը լեցուն են ամբաստանութեան նիւթ եղող գործերու վերաբերեալ իշտակար քաղաքականութիւնը ու հրատարակութիւնը: Նամակն ալ որ ստորագրութիւն ու թուական չունէր, խռովարարական գրողի անհարկութիւններ կը պարունակէր անձնուէրները գտնուելու համար եւ Դանիէլի կ'ըսէր թէ հրահանգ պիտի չլիար: Բանախօսութիւն պարունակող թուղթն ալ լեցուն էր՝ ժողովուրդը յեղափոխութեան ու սպառնալու զգոյշութեան հանդէպ: Անտոն Ռաշտիին անուան էր՝ Գալուստ Էֆենտի, իսկ միւս երկուքը պարապ էին եւ կը կրէին թէնոս գաւառակի Իտարի ժողովին կնիքը:

Ռաշտիին ու Կիւլպէնի յոյց տուեցաւ Կիւլպէնի հրացանի ինչպէս նաեւ վրացիի հաղորդ, որուն համար իշտակար յայտարարին մէջ ըսուած էր թէ Կիւլպէնիինն է: Երկուքն ալ ուրաքան ընելով որ իրենց չէ, Հարցուեցաւ Դանիէլ վարդապետի եւ Գալուստ օղլու Աւետիս, որք յայտարարեցին թէ հրացանը Ռաշտիինն էր եւ վրացիի հաղորդն ալ Կիւլպէնիինն: Կիւլպէնի ու Ռաշտիին նորէն պնդեցին իրենց ուրաքմանը վրայ: Յոյց տուեցաւ Դանիէլ վարդապետի հաւաքածոյն պարունակող թուղթը մը որ տեսնուած էր Տէրվիլի վաճառքի գտնուած թուղթերուն մէջ եւ որուն պարունակութիւնն էր «այդ բանտէն չվախահար» խորագրով յառաջարկած մը եւ ամբաստանութեան նիւթ եղող գործերու վերաբերեալ ու կայս: Կառավարութեան դէմ իսկ մը խայտառակ բանախօսականքներ: Դանիէլ վարդապետ պատասխանեց թէ Այդ Բարսեղ օղլու Կիւլպէնի ըսած է ինքն ալ ըսած էր: Կիւլպէնի ըսած է թէ ինք բանախօսութիւններ յորինելու կարող չէր, թէ վարդապետը կուզէր իր յանգանքներն իրեն վերագրել:

Ամբաստաններէն Մաղու օղլու Փանոսի յոյց տուեցաւ՝ Քիւր Սիւլէյման օղլու Շապան պին Մէհմետ անուամբ գրուած թեւեթիլ Օսմանի մը եւ անցաւ գիր մը, որք ձեռնարկուելու պահուն իր ջուլի երեւան ելած էին եւ կը զըտնուէին դատին թուղթերուն մէջ: Պատասխանեց թէ այդ թեւեթիլներն իր վերաբերեալ գտնուած էին, եւ թէ, ինչպէս առաջ ալ ըսած էր, գործութեան դէպքի մը համար փախստական ըլլալով, այդ թեւեթիլն Օսմանիինն ու անցաւ գիր ծածած էր ձեռնարկուելու համար:

Ամբաստաններէն Կէլիք Բարոս օղլու Միւրիմիին յոյց տուեցաւ Մարթինի հրացան մը, որ ձեռնարկուած պահուն վրայէն գտնուած էր ուրիշ գործերու հետ դատարանին յանձնուած էր: Պատասխանեց թէ իրենն էր եւ որսի համար կը գործածէր:

Յոյց տուեցաւ Ալաճաճեան Կարապետի այն տետրակն, որ Կեսարիոյ իշտակարարական ընկերութեան մէջ տեսնուած անձնուել անունները կը պարունակէր եւ զոր ինք գրած էր, նոյնպէս Ճէվանիթեան Ռուբէնի յոյց տուեցաւ այն տետրակն որ կը պարունակէր մետաքսի ու ամսականի անունով անունները գտնուելու քանակութիւնը եւ զոր ինք գրած էր: Երկուքն ալ պատասխանեցին թէ իրենց գրած տետրակներն էին: Ասոնց վաճառքեալ թարգմանութիւնները կարդացուելով հակցուեցաւ թէ անուններուն ցուցակը պարունակող տետրակը թուահամարի կարգով ութուել եւ չորս անձներու անուններ կը ըսուէր: 1, 2 եւ 3 թիւերուն առջեւ նշանակուած են ամբաստաններէն Բերդիք Փալապալանի, Յաղու Ճէվանիթեանի եւ Կարապետ Ալաճաճեանի անունները: 8 թիւին առջեւ՝ Յոյն օղլու Մամաթի, 10 թիւին՝ Գարաբաբեղեան Դանիէլի,

20 թիւին՝ Ռուբէն Ճէվանիթեանի, 22 թիւին՝ Բարսեղ Տեօքմէճեանի, եւ 27 թիւին՝ Յովհաննէս Արղմանեանի: Մըտակի տետրակն մէջ ալ անուններ տուեցան ու ամսականները առանց անունի թուահանգներով նշանակուած են մուտքի կողմի: Իսկ ելքի կողմը գրուած են Մարգարէի խռովարարական ժողովին ղրկուած նպատակ, փախուցում լեցնելու ծախք, Զօլաքեան Յակոբի համար անունով ըրվելի գինը, փորագրել տուած կնիքի ստակն եւ մէկ քանի խռովարարական ծախքեր: Ճէվանիթեան Ռուբէն հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ այդ ծախքերէն աւելցած եւ իր ջուլը մնացած գրամները ընտելութեանց պահուն կառավարութեան յանձնած էր: Ամբաստաններէն Տեօքմէճեան Բարսեղ ըսաւ թէ իր անունը 22 թիւին առջեւ գրուելով ապացոյց մըն է թէ ինք խռովարարներուն պետքէն ու գրողներէն չէ:

Ամբաստաններէն Բերթման օղլու Դարօր յոյց տուեցաւ թուահանգի խռովարարներուն ժողովին անգամներուն անունները պարունակող տետրակն, որ զըտնուած էր: Պատասխանեց թէ իր գրած տետրակն էր: Այդ տետրակի թարգմանութիւնը կարդացուելով հակցուեցաւ թէ կը պարունակէր Դարօրի, Տապալաքեանի, Կիւլպէնեան Կարապետի, Մաղուպեան Փանոսի, Սիւլէյման Արթինի եւ ուրիշ իտեղներէն անձնու անունները: Կարդացուեցան ու ընտելեցան տետրակի մը, Հնչակեան երեք լրագրերու եւ քարտէսի մը թարգմանութիւններն, ինչպէս նաեւ լրանակար մը, որք գտնուած էին ամբաստաններէն Ճիւլանեան Մարտիրոսի տունէն: Տետրակին մէջ նշանակուած էին երեսուն եւ մէկ անձներու անունները՝ Կայծակ, Լիւթիլ եւ Կարիճ եւ ալ այդ կարգի ծածկանուններով: Նոյնպէս այդ անձնէն առնուած գրամներու գումարներն եւ միւսեղանային թէ վերոյիշեալ անձները չորս գումարական բաժնուած են եւ իւրաքանչիւրն ունի տասնհասանք: Հնչակեան լրագրերու պարունակութիւնն ալ միւսեղանային նման էր: Ասոնց յոյց տուեցան Ճիւլանեան Մարտիրոսի, որ պատասխանեց եւ խոստովանեցաւ թէ այդ տետրակն ինք պատրաստած էր եւ Հնչակեան լրագրերու, ըստապի ու լրանակարին հետ իր տունէն գտնուելով գրաւուած էին:

Ի Մարգարէի վարդապետ Միհրանի, Դադարոս Կարեան, Յակոբ Տօլունեան եւ Արթին Դարակիօզեան անուն անձներուն միջեւ փոխանակեալ թղթակցութիւնները պարունակող եօթը նամակներ ու թուղթ մը յոյց տուեցան ասոնց, որք հաստատեցին թէ իրենց էին: Կարդացուեցան այդ նամակներու ու թուղթի վաճառքեալ թարգմանութիւնները, նամակներէն վեցը ի Մարգարէի Դարակիօզեան Արթինի ուղղուած էին Մ. Վ. վարդապետն ստորագրութիւնը: 13 յունիս 1892 թեւականը կրող նամակին մէջ ըսուած էր: «Ժամանակին ստացայ ձեր 25 եւ 27 թուական նամակները, ներփակեալ նամակները ցարդ իրենց տեղերը հասած ըլլալու եւ: Մեր յանարարութիւնները ցարդ երեք հատ են, չորրորդն ու հինգերորդն տեղեկութիւն չունին: Գալով այն կէտին թէ անկասկած կերպիւ ղրկուած են, կը կրկնուի թէ ամեն կերպով ասոնց խորհուրդ կը թարգմանէ: . . »: 28 մարտ 1892 թուական նամակին մէջ մասին մէջ հետեւեալ կարեւոր կէտերը կային. «Ձեր 23 թուական նամակը գտն եմ որ Կարապետի միջոցաւ ստացայ, սակայն սխալ հակցուեցն է: Ներքին գործերու տոտրագրութեան համար թէ եւ արդարեւ այդ գաղափարը կայ, բայց հիմալուսն համար չէ, առաջիններն համար է. հիմայ այդ տետրակ գործերու շատանց վերջ տըրուած է: 2. Ձեր հրահանգին համաձայն կը շարժեմ, այդ մասին ապահով եղէք: Նշանակութիւնը հակալուսն չար խելք ու միտք ունինք: 2. Զեր ղրկած Ռուբէն Ճէվանի այսօր Կ. Պոլսէն հոս եկաւ: Արղմանեանի հանդիպողն ո՞վ ըլլաւ իմացայ, ինչպէս որ ան ալ գրեց»:

Միւս նամակները կը պարունակէին պարզ ծանօթութիւններ ցուակցութեան, առեւտրի եւ բարեկամութեան վերաբերեալ: Այդ նամակներէն առաջինն, որ կը կրէ Յակոբ Տեօքմէճեան ստորագրութիւնը, 28 թեւեթիլներ 1891 թուականն էր ի Մարգարէի Արթին Դարակիօզեանի ուղղուած է, հետեւեալը կը պատասխանէր վրայ ժամանակին առաջին, սակայն անմիջապէս պատասխանեցին իմ որոշման յատուկ չըլլալով, ստիպուեցայ քիչ մը յապաղել, կարծեմ թէ այս բնական պատճառն անընդունելի չը նկատուիր: Ներքեւ, նախ ամալ-

աւած եւ ձեռք ծանուցանել որ նոր եւ կած հրահանգին համաձայն, պարտաւորել էր նոր անգամներ պատրաստել, ինչ որ ղեկար էր ի նկատի առնելով թաղին մէջ բնակող աղջայնոց թիւին նուազումը: Ուղղուած գրամի հայթայթումն անոնցմէ պիտի գոյանար: Հիմայ ցաւելով կ'ըսէր թէ ցարդ ու եւ կ'ազմակերպուէին չէ եղած, այդ պատճառաւ չը պիտի կրնար այդ գրամը հայթայթել ու ղրկել: Ինչպէս որ ձեր կողմէ կրկին անգամ գրուած էր, անիոյ մնալն ալ անարժար էր, ուստի որոշեցինք որ յարմար առթիւ կարելի եղածին չար ծառայութիւն մը մատուցանենք: Թէեւ ձեր ուղածին չարմարի, սակայն բնականաբար ներդաշնակ պիտի ըլլան: Ասոնք մեր գաւառակին վրայ քիչ շատ տեղեկութիւն ունին: Այս անգամ ընտրեցանք որոշման համաձայն պիտի լուսնու երեք ոսկի, աղքատ կնոջ լուսնային պէս:

«Մի կարծեք որ ձեռք անցուցինք: առաջինը հայթայթուածն էր հաղի կըրցանք պատրաստել: Ասոր մենք ալ պէտք ունէինք, ինչ որ է: Մեր այս փոքր ծառայութեան փոխարէն խաղիք մը ունինք, որ բնական է թէ պիտի ընդունուի: Մեր թաղին համար եթէ Հ. . . Ժամանակին ղրկուի, անոր գոյութիւնը մեր թաղին համար մեծ յոյս մը եւ քաջալիւրութիւն մըն է: Նոր կազմակերպութեան համաձայն ո՞վ նախագահ կ'առնէ ո՞վ անգամ: Առաջինը ցրուած է. նոր կազմակերպութիւն մը պիտի սկսուի, ասոր արդիւնքը յետոյ կը տեղեկագրենք, անոր համեմատ կը շարժիք: Այն երեք պատճէներն, որոց համար խօսք արուած էր, ձեռք ղրկուած են: Թէ՛ ոսկիները եւ թէ պատճէները որո՞ւ որ առաջ նաւեր տակը կը գրենք: 2. Զեր ստացած ըլլալ անմիջապէս մեղ իմաց տուէք: Նոր եկած լրագրերն ղրկենք»:

Այդ նամակին «յոս գրութեան» ը մէջ Մ. Վ. վարդապետն ստորագրութեամբ գրուած էր: «Բարեկեցիկ հասնեցե՛ք ձեր ծանուցանած թէ այդ երեք օսկին ու երեք պատճէները հոս ձեր եղբոր յանձնուած են ձեռք ղրկուելու համար: Անկից ստանալով մեղի տեղեկութիւն տուէք:» Յունուար 17 թուականն էր Դադարոս Արարոս ստորագրութեամբ Դարակիօզեան Արթինի ուղղեալ թուղթին մէկ մասին մէջ ալ գրուած էր: «Մէկ հատին հետ քառասուն դրէք:» Ուրիշ մասի մը մէջ ալ ըսուած է: «Փախաղանքին ըսէ՛ իր եթէ Դանիէլ չէ ծառայած, թո՛ղ այսօր վաղը ղրկէ, դռնէ Զօրու մէջ ծախքը:»

Դարակիօզեան Արթին, Յակոբ, Միհրան եւ Դադարոս կրկնեց

այն նամակն, որուն թարգմանութիւնը կարգադրուեցաւ, թէեւ իր կողմէն զորուած եւ առանց հասցէին զրկուելու տուէն գտնուած էր, սակայն մէջը յիշուած ընկերութիւնը յեղափոխական, ապստամբական եւ կամ խռովարարական ընկերութիւն մը չէ, այլ երեսնասորք բրիտանական զինուորական զինամասն էր, որ կարգադրուած էր, որ իր ձեռքով իր կողմէն տեղի չէր տալու իրեն թէ «գումարտակ», «յարձակում» եւ «զուգում» բառերն ինչ վերաբերուած թիւն ունէին վիճակ բարեփոխուելու եւ կըրօնականութեան հետ: Գործող Մարտիրոս լուծութիւն պահեց:

Չօլաքեան Յակոբի ցոյց տրուեցաւ Գործարարի ընկերութիւնը մը որ իր ձեռքով կառուած պահուելու տուէն գտնուած էր: Գաղափարները թէ այդ ընկերութիւնը այն էր զոր առած էին ձեռնարկընտանեաց ձեռքը պիտի լինէր եւ թէ ինք պահպանուելու ըլլալով իր պաշտօնին համար առած էր:

Բիւրքի Եսայի օղորտի փորագրած խոշոր կնիքը՝ յանուն Կեսարիոյ յեղափոխական ընկերութեան՝ որ պիտի ձգէ կոթողներ, ցոյց տրուեցաւ թէ՛ ասոր եւ թէ՛ Տէօքմէեան Բարսեղի Այս վերջինը հաստատեց թէ յեղափոխական ընկերութեան համար փորագրել տրուած կնիքն էր: Գրիգոր ալ պատասխանեց թէ, ինչպէս որ առաջը ըսած էր, այդ կնիքին ինչու համար ըլլալը չէր գիտեր եւ թէ Տէօքմէեան Բարսեղի կողմէ արտաւարտուած թիւն մէկուն վեճակէն մեծաւոր իր վարձքը փոխարէն փորագրած էր: Առաջարկուեցաւ Գրիգորի որ կնիքին պատկերով թիւնը կարգադրուէր: Գաղափարները թէ այդ կնիքը չպարտաւորելու «Հնչակեան յեղափոխականներու Կեսարիոյ մասնաճիւղ» բառերը: Գրիգոր յարեց որ թէեւ ինք հայերէն գրերը կրնայ կարգադրել, սակայն հայ լեզուն չի տեսնուիր այդ խօսքերուն նշանակութիւնը չգիտեր: Հարցուեցաւ իրեն թէ քանի որ այդ կնիքին ձեռքը կը հասցուէր թէ անձնական կըրէր չէ, ինք կը պարտէր, փորագրելու կանոնին համաձայն, ինչ ըլլալը մանրամասնօրէն ընելու եւ տեղական կառավարութիւնը արտօնութիւն տեսնալէ յետոյ փորագրել: արդ, ինչ պատճառաւ այդ արտաւարտութիւնները չէր յարգած: Գաղափարները թէ Կեսարիոյ մէջ այդ տեսակ սովորութիւն մը չկայ եւ թէ ինք ցարդ ալ ձեռք մը ան տեսնուէր կնիքներ կը փորագրէ իրեն զիմուք անձերու կողմէ արտաւարտուած բացատրութեանց վրայ եւ վարձքը փոխարէն: Կնիքին պարտականութեան վաւերացեալ թարգմանութիւնները «Հնչակեան յեղափոխականներու Կեսարիոյ մասնաճիւղ» խօսքերը:

(Շարունակել)

ՍԵՐՈՒՆԻ
Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

Տիւրք լուր մը կը հասնի մեզ
Բարիդէն:

